

У селі Добрятин живе моя вчителька Дарія Яківна Гаган. П'ятдесят шість років тому за призначенням Міністерства освіти УРСР двадцятирічна дівчина з Полтавщини з довгою білявою косою, з приємною усмішкою на вустах, світлими очима приїхала у наш район і була направлена у Добрятинську початкову школу. Це трапилось у 1944 р., передостанньому році війни. Трудні і неспокійні були тоді часи. З фронтів час від часу приходили повідомлення про загибель односельчан. Повертались додому після тривалого лікування інваліди війни. Незатишно було у школі. Зимою холодно. Діти, вдягнені у латаний зношений одяг, рване взуття, шулились від холоду і недоїдання. Сум і печаль виражали їх очі й обличчя. Боляче було дивитись на учнів, дитинство яких понівечила війна. Не було ні підручників, ні зошитів. Ось у таких умовах працювали тодішні учителі, життя яких було таким же, як їх учнів. Війна обпілила і їх юність.

Після закінчення війни у 1945 р. додому поступово поверталися вчорашні фронтовики. Відроджувалось мирне життя, хоч продовжувалось залишатись неспокойним - йшла підпільна громадянська війна.

Новий навчальний рік Добрятинська школа почала, як прогресивна семирічка. Разом з моїми однокурсниками з Війниці десь у середині вересня прийшов і я у п'ятий клас Добрятинської семирічки. Да-

С П О Г А Д

«КОЛИ ВИ, ВЧИТЕЛЬКО, ВІДПОЧИВАЄТЕ? УСЕ БІГОМ. УСЕ БІГОМ...»

рія Яківна викладала арифметику. А коли восени 1946-го директор школи Зоя Михайлівна виїхала, вона стала директором. Учням подобалася своєю вимогливістю і справедливістю в оцінці знань, поведінки. Наш клас учився у другу зміну. Щоденно, при будь-якій погоді, пішки долав віддаль у 8 км від дому до школи. Але навіть такі умови не були завадою для участі у проведених літературних шевченківських ранків, постановці невеликих п'єс. А у 1947 р. у сільському клубі поставили виставу за поемою Т.Г.Шевченка.

Коли відкрилась Новинодобрятинська середня школа, Добрятинська семирічка

стала початковою. Дарія Яківна залишилась у ній. І ось так, на одному місці, працювала до виходу на пенсію - 36 років. Сотні учнів навчила читати, писати, рахувати, сприймати навколишній світ у його багатограничних вимірах. Не досипала ночей, готуючись до уроків, перевіряючи учнівські зошити при гасовій лампі. Господарка, у якої квартирувались, жартома запитувала: «Коли ви, вчителько, відпочиваєте? Все бігом і бігом». Справді, була не тільки сумлінною, але й невтомною у праці. Вдень вчила учнів, а увечері - неписьменних дорослих. І громадської роботи не цуралась. Тут, у Добрятині,

вийшла заміж за війничанина Олексія Гагана. Виростили двох гарних дочок. Побудували хату, інші надвірні будівлі у гарному місці на південній околиці села. На горбку, біля річки. Красивий вид відкривається на південь: сріблиться на сонці вода. Зеленим килимом вкрита долина між Добрятином і Перевередовом. На південному заході видніється війницький гайок. А на півдні, за Смордвою, простягається синьо-сиза смуга. Живи та радуйся при доброму здоров'ї, перебуваючи на заслуженому відпочинку. Діти вже облаштувались. Мають свої сім'ї. Часто навідуються додому, щоб допомогти матері по господарству, звеселити її невтішне самотнє життя. Вже минуло два роки, як передчасно після тяжкої хвороби помер чоловік. Залишилась сама. Щоб розвіяти сумні думки, які постійно рояться у пам'яті, вголос розмовляє з домашніми тваринами. І вони реагують на слова доброї хазяйки. Туляться до неї. Своїми голосами відповідають на її монолог.

(Закінчення на 4 стор.)

«КОЛИ ВИ, ВЧИТЕЛЬКО, ВІДПОЧИВАЄТЕ? УСЕ БІГОМ. УСЕ БІГОМ...»

(Закінчення. Поч. на 3 стор.).

Ось так і доживає віку ветеран педагогічної праці при пенсії у 68 гривень з копійками. Правда, не забувають учительку колишні учні. Про Дзісюк Галю, мою однокласницю, каже, що вона для неї, як дочка. Часто відвідують добрі і щирі колеги Євдокія Антонівна та Андрій Павлович Шинкарі. Їм разом є про що згадати.

І ось через десятки років сиджу і я поряд зі своєю учителькою на лавочці під кущем розцвілого запашного жасмину. Переді мною жінка похилого віку з поблідлими очима, сивим волоссям. Трудне життя і роки позначились на чолі. І голос вже не такий, як колись. Згадуємо минуле та пережите. Відійшли у вічність мої учителі, її колеги Галина Арсентіївна Буряк, Тетяна Юхимівна Тростяничук, Ніна Феофанівна і Васіян Васильович Нижники. Передчасно обірване життя і багатьох моїх однокласників. Залишилась про них тільки пам'ять. Ми згадуємо їх з сумом і вдячністю. На жаль,

не завжди заслужену повагу виявляють до педагогів окремі керівники господарств, окремі люди села. У них теж були свої вчителі, які дали їм основи знань, допомогли знайти стежину у житті.

Так, один з керівників колишнього колгоспу вчителям-пенсіонерам, що звернулися з проханням продати їм центнер-два зерна, відповів: «А ви не наші!». А чиїх же дітей впродовж всієї трудової діяльності навчали вони? Видно, не звик думати, коректно відповідати зарозумілий керівник. Не знає, що словом можна вилікувати, а можна і тяжко травмувати людину. Аналогічний випадок стався і весною цього року, коли потрібно було виорати город. Діти приїхали з міста, щоб матері допомогти, а коней не знайти. З цього приводу звертаюся до учнів шанованої вчительки, до їх дітей: пам'ятайте, що наставники щедро і терпеливо віддавати вам не тільки знання, але й тепло свого серця. І перед учителем всі ми у невід-

платному боргу. Тож придіть допомогти йому вдячним словом і добрим вчинком. Постарайтесь самі запропонувати свої послуги. Так благородніше. Так роблять всі порядні люди.

З щемом у серці, тепло попрощавшись з моєю учителькою, зайшов на шкільне подвір'я. Старенька рідна школа так і стоїть на пагорбі біля перехрестя доріг. Місцями облетіла штукатурка, прогнулись погнилі за віком підвали й осіли стіни. Думаю, що сільський голова потурбується, щоб до початку навчального року відремонтувати і хоч трохи причепурити її. При вході на територію школи цвітуть дбайливо доглянуті квіти. Приємно дихається ароматом липового цвіту. Все так, як було колись. Та ми вже не ті. І нема вороття назад. Хіба що подумки. Тож бережімо пам'ять про неповторне і незабутнє. Шануйте вчителів - наших життєвих наставників і будьмо достойними їх.

Степан ВАЛЬЧУН.
с. мт Млинів.